[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 10: 2024 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਸੀ 163

ਸ਼ਾਜ਼ੀਆ ਅਮਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1345)

04 ਮਾਰਚ 2024

[ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, *ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸਬਾਲ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ-ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਜੁੜਵਾਂ ਬੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਅਸਲ ਭੈਣ) ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। 2) ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ 3-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ-ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ - ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵੇਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ - ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਹੈ – ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਹੈ - ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਉਸ ਦੇ ਹੋਰ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ - ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਣਵਿਆਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱ toਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਅਜੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2 ਕੋਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਾ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ 3-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ No.10 ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ-ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਉਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਉਸ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ.

ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ-ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪਾਰਸ 12-14, 16, 17, 19-21]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਤੇਜਸ੍ਵਨੀ ਗੌੜ ਨਾਮ। ਸ਼ੇਖਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ, ਡਾ. [2019] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 335: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 2019 ਐੱਸ. ਸੀ. 2318-ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਤਹਰ ਹੁਸੈਨ ਬਨਮ। ਸਈਦ ਸਿਰਾਜ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, [2010] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 49: (2010) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 654; ਰੋਹਿਤ ਥੰਮਨਾ ਗੌੜਾ ਬਨਮ। ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, [2022] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 784: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 2022 ਐੱਸ. ਸੀ. 3511; ਮੌਸਮ ਮੋਇਤਰਾ ਗੰਗੁਲੀ ਬਨਮ। ਜਯੰਤ ਗੰਗੂਲੀ, [2008] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 260: (2008) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 673; ਨੀਲ ਰਤਨ ਕੁੰਡੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਭਿਜੀਤ ਕੁੰਡੂ, [2008] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1111: (2008) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 413; ਆਸ਼ੀਸ਼ ਰੰਜਨ ਬਨਮ। ਅਨੁਪਮ ਟੰਡਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, [2010] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 961: (2010) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 274; ਰੌਕਸਨ ਸ਼ਰਮਾ ਬੈਨਮ। ਅਰੁਣ ਸ਼ਰਮਾ, (2015) 2
ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ 572: (2015) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ 318-ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ; ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ; ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ; ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ; ਮੁਹੰਮਦੀਨ ਕਾਨੂੰਨ।

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2021 ਦੇ ਡਬਲਿਊ. ਪੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਲ. ਨੰਬਰ. 160 ਵਿੱਚ ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 03.04.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1345

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਅਮਿਤ ਪਵਨ, ਆਨੰਦ ਨੰਦਨ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੂ, ਆਕਾਸ਼, ਹਸਨ ਜ਼ੁਬਾਰ ਵਾਰੀਸ,. ਰਾਵਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ, ਐਡ. ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸ਼ੋਵਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਪਾਸਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਗਰਿਕਾ ਸਾਹੂ, ਅਨਮ ਚਰਨ ਪਾਂਡਾ, ਹਿਤੇਂਦਰ ਨਾਥ ਰਥ, ਅਕਸ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ
ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.
ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
3. ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚਾ 14 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 10 ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।
4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ 2 ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਪਿਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 1 ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੁਮਈਆ ਖਾਨਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਨਿਆਂਇਕ) ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2.
6. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ 20.03.2010 ਨੂੰ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਰਾਉਰਕੇਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਨੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੁੜਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਰਾਂਚੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਅਸਲ ਭੈਣ ਹੈ। 2. ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਨੀ ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2. ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਸਿਰਫ 2-3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2 ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਗਵਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੰ. 7 ਅਤੇ 9. ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਗਵਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ,

1 ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 03.04.2023
2 ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
3 2021 ਦਾ ਡਬਲਯੂ ਪੀ ਸੀ ਆਰ ਐਲ ਨੰਬਰ 160

ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ 31.08.2016 ਨੂੰ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.02.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2 ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 27.03.2017 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 363,346,120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨੰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 7 ਅਤੇ 9, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6.1 ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਪਤਨੀ, ਅਰਥਾਤ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਜੈਵਿਕ ਮਾਂ, ਨੇ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੂਡੀਕੇਚਰ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ 6 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਕੈਦ ਤੋਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਨਾਨੀ ਨਾਲ।

6.2 ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.02.2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼' ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ ਨੰ. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ 57.

6.3 ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਾ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ

4 2017 ਦਾ ਆਈ ਸੀ ਸੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 120
5 2019 ਦਾ ਸੀ ਆਰ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਨੰਬਰ 549
6 2017 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1232

ਨੰ. 10. ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਮਈਆ ਖਾਨਮ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਦਾਨੀਆ ਅਮਨ ਖਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 0 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਐਂਡ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 1890 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 7 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਫਾਲਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੱਚਾ ਜੈਵਿਕ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਤੋੜਦਾ.

6.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10 ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣਗੇ।ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6.5 ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਚਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਠਾਉਣਾ. 2, ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2 ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ। 1 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10. ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਉਡ਼ੀਸਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਸਮਾਂ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6.6 ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10 ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਐੱਫ. ਡੀ. ਆਰ. ਵਿੱਚ 10,00,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 50,00,000/- ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੱਚਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 14 ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ। ਸਥਿਰਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਇਸ ਪਡ਼ਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੈਲਫੇਅਰ

7 ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਕੇਸ ਨੰ. 2016 ਦੀ 23 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ, ਪਟਨਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੜ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਬੱਚੇ ਦੇ ਉੱਤਮ ਹਿੱਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਵੀ, ਅਤਹਰ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਸਿਰਾਜ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ [8] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ

7. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੰ. 2 ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚੇਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨਾਨੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ 3-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਕੋਲ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 363,346,120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 27.03.2017 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 9 ਵਿੱਚ ਨੰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 7 ਅਤੇ 9, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ। 2, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਜੈਵਿਕ ਮਾਂ, ਨੇ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੂਡੀਕੇਚਰ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਕੈਦ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ

8 (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 654
9 ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਐਮ.ਸੀ ਐਨ 0 ਤੋਂ. 2019 ਦੇ 549

2015, ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੁੜਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। 10 ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

7.2 ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। 2 ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਨਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰਪੱਖ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2, ਪਟਨਾ ਅਤੇ ਰਾਉਰਕੇਲਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੁੜਵਾਂ ਭੈਣ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਤੇਜਸ੍ਵਨੀ ਗੌੜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ 10 ਅਤੇ ਰੋਹਿਤ ਥੰਮਨਾ ਗੌੜਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।11. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ।

8. ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਵਾਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ।

9. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ 20.03.2010 ਨੂੰ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ 3-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[10] [2019] 7ਐਸ ਸੀ.ਆਰ 335: ਏਆਈਆਰ 2019 ਐਸਸੀ 2318

[11] [2022] 4 ਐਸ ਸੀ.ਆਰ: ਏਆਈਆਰ 2022 ਐਸਸੀ 3511

ਮੁਹੰਮਦਾਨ ਕਾਨੂੰਨ। ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਹੈ।

10. ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਦਿਆਂ' ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਤਹਰ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਸਿਰਾਜ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ, ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀਃ

31.ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਜੀਡਬਲਯੂਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਿਤਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਭਾਰੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਣਿਆ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

XX XX XX

37. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਸਾਮੀ ਮੋਇਤਰਾ ਗੰਗੁਲੀ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤ ਗੰਗੁਲੀ, (2008) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 673 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾਃ

"24..... ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਿਆਜੀਤ ਦਾ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਤੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੋਂ ਭਟਕਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁੰਡੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝਿਜਕ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾਃ

"26. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਸਰਬਉੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੇ ਉਹ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਮਾਸਟਰ ਸੱਤਿਆਜੀਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

XX XX XX

41. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਪਿਤਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਿਤਾ ਅਯੋਗ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਸਮੀ ਮੋਇਤਰਾ ਗੰਗੁਲੀ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤ ਗੰਗੁਲੀ 12 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ
"23. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ 12 [2008] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 260: (2008) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 673 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ' ਤੇ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ

12 [2008]8 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 260: (2008) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 673

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਮਾਸਟਰ ਸੱਤਿਆਜੀਤ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੋਵੇਗਾ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

13. ਨੀਲ ਰਤਨ ਕੁੰਡੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਭਿਜੀਤ ਕੁੰਡੂ 13 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ:

"ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ।

53. ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਛੋਹ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਾਲ। ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

13 [2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1111: (2008) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 413

ਬੱਚੇ ਦੇ ਆਮ ਆਰਾਮ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ। ਪਰ ਸਰੀਰਕ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ। ਜੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਤਰਜੀਹ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

XX XX XX

55. ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।
[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ। ਆਸ਼ੀਸ਼ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਅਨੁਪਮ ਟੰਡਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 14 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"19. ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਬਉੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼, ਟਾਲ ਜਾਂ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।
15. ਰੌਕਸਨ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣ ਸ਼ਰਮਾ 15 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਚੱਟਲ ਜਾਂ ਗੇਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਪੈਰਾ-ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਲਾਈਨਾਂ 18 ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ

"18.....ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਬੱਚੇ

14 [2010] 14 ਐੱਸਸੀਆਰ 961: (2010) 14 ਐੱਸਸੀਸੀ 274
15 [2015] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 572: (2015) 8 ਐੱਸਸੀਸੀ 318

ਇਹ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਜਾਂ ਗੇਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਉਛਾਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਂ ਕੋਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
16. ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਰੋਹਿਤ ਥੰਮਨਾ ਗੌਡ਼ਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (supra). ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

"13. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ/ਇੱਛਾ ਕੀ ਹੈ' ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਪਤਾ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ, 'ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ' ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ।

17. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਿਤੀ 12.12.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 2. ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਪਾਇਆ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਹਨ। ਉਹ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

18. ਤੇਜਸ੍ਵਨੀ ਗੌਡ਼ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾਡ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਕਿਵੇਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

19. ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1, ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ 3-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

20. ਸਾਡੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 10. ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

21. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਖ ਨੋਟਸਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Advocate Shifa Kler